

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Sami Laakkonen

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Sami Laakkonen	Yhteyspäällikkö	050 443 1661	sami.laakkonen@pohjois-karjala.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

Vastaajien määrä: 1

22.01.2016

5. Toimielimen nimi

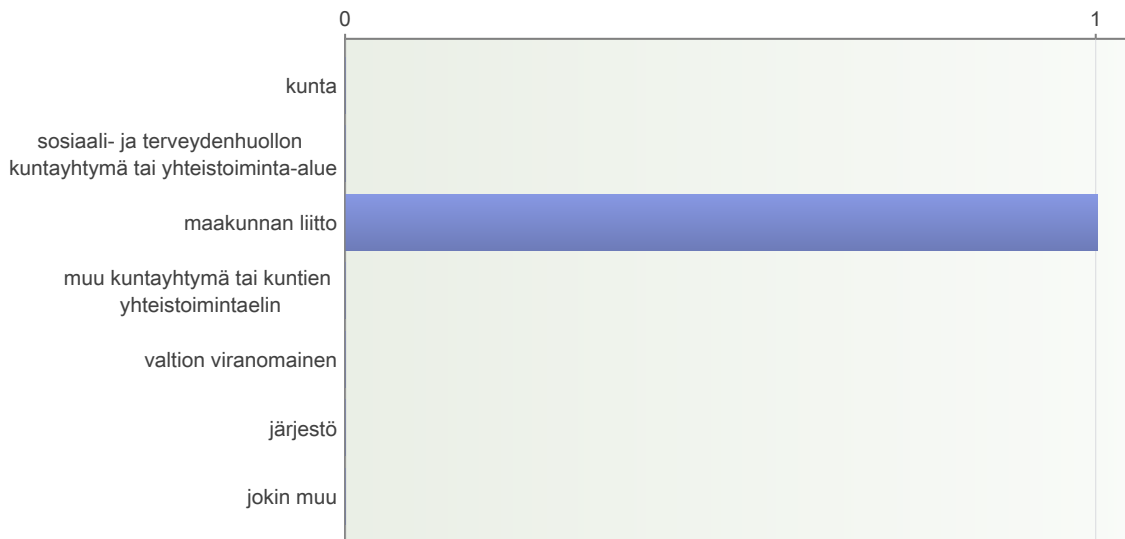
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto/maakuntahallitus

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

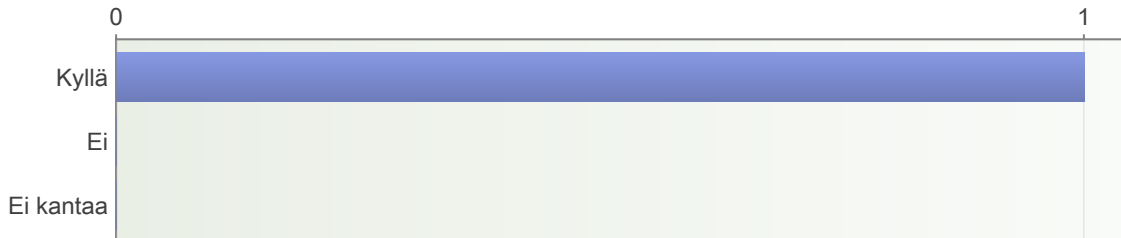

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntajako on tehtävien kokoamisen kannalta riittävän lähellä kansalaisia oleva taho, jotta demokratiaelementti on mahdollista toteuttaa. Samalla maakunta on riittävän kokoinen talousmaantieteellinen yksikkö synergioiden ja kustannussäästöjen saamiseksi pitkällä aikajänteellä. Maakuntajaon pohjalta on hyvä muodostaa itsehallintoalueet, mutta aluejakoon on perustelluista syistä tärkeä tehdä tarkistuksia.

Pohjois-Karjalan maakunnan ja Heinäveden kunnan osalta olisi luontevaa, että tällä hetkellä voimassa olevaan maakuntajakoon tehtäisiin muutos. Etelä-Savon maakuntaan nyt kuuluva Heinäveden kunta on monesta näkökulmasta perusteltua siirtää Pohjois-Karjalaan. Ensinnäkin erikoissairaanhoidossa kunta on kuulunut jo tähän asti Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiriin ja on kuntayhtymän perustajakunta. Heinäveden kunnanvaltuusto on 26.10.2015 tehnyt päätöksen, millä kunta antaa sosiaalipalvelujen sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisvastuun Pohjois-Karjalan Siun sote kuntayhtymälle. Uusi kuntayhtymä on perustettu vuoden 2016 alussa, mutta varsinaisen palvelutoiminnan se aloittaa vuoden 2017 alusta.

Heinäveden kunta suuntautuu lisäksi muultakin osin pääsääntöisesti Pohjois-Karjalaan ja maakuntakeskus Joensuuhun päin. Maakuntatason keskuksiin etäisyys on kuntakeskuksesta selvästi lyhyin Joensuuhun (80 km), kun matkaa Mikkeliin kertyy 144 ja Kuopioon 108 km. Asukkaiden suuntautumista on selvitetty vaikutusalue tutkimuksilla, missä on kysytty palvelujen hakusuuntautumista sekä käyntien määrää maakuntakeskuksiin. Heinäveden kunnan osalta pääasiallinen maakuntatason suuntautuminen on Joensuuhun ja Pohjois-Karjalaan päin, mikä on etäisyydetkin huomioiden luontevaa. Heinävedeltä on lisäksi selvä suuntautuminen Pohjois-Karjalaan päin ammatillisen koulutuksen sekä ammattikorkeakoulu – ja yliopistokoulutuksen osalta.

Painavana perusteena maakunnan vaihdolle em. lisäksi on itse Heinäveden kunnan tahtotila. Kunnanhallitus esittää 18.1.2016 päätöksellä valtuustolle, että kunnan vastauksessa valtiovarainministeriölle kirjataan toive Heinäveden siirtämisestä Pohjois-Karjalan maakuntaan.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Emme ota kantaa

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Ei vastauksia.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- Eniten palvelutuotannon yhteistyötä on Pohjois-Savon / Kuopion suuntaan. Perusteena yliopistollinen keskussairaala KYS.

Lisäksi Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla on useita institutionaalisia yhteistyörakenteita eri kokoonpanoilla:

- Itä-Suomen yhteistoiminta-alue yhdessä Pohjois-Savon ja Etelä-Savon kanssa (alukehityslaki)
- Itä-Suomen neuvottelukunta yhdessä Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Kainuun kanssa
- EURegio Karelia alue yhdessä Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Venäjän Karjalan tasavallan kanssa (sama alue eli Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Venäjän Karjalan tasavalta toimii myös KARELIA ENI/ENPI CBC ohjelma-alueena
- EU:n rakennerahasto-ohjelman Itä- ja Pohjois-Suomen alueellinen toteuttamisvastuu yhdessä Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Lapin kanssa (Pohjois-Karjala on ohjelman koordinoiva maakunta Itä-Suomessa)
- useita teemapohjaisia yhteistyöfoorumeita mm. liikenne- ja biotalousasioita koskien
- Pohjois-Karjalan ELY-keskuksella on omat yhteistyöfoorumit ja vetovastuut TEMin hallinnonalalla

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Itsehallintoalueilla tulee mahdollistaa valtakunnallisen perusratkaisun rinnalla se, että alueen kunnat ja kuntayhtymät voivat ja pystyvät omilla päätöksillään joustavasti osoittamaan itsehallinnolle haluamiaan täydentäviä tehtäviä. Itsehallintoalueita koskevassa lainsäädännössä tulee varmistaa tähän liittyvät säädökset. Kehittämiseen liittyvien tehtävien on oltava jatkossa kattavasti itsehallintoalueilla ja kunnilla.

Maakuntien liittojen nykyiset tehtävät on siirrettävä kokonaisuudessaan itsehallintoalueille. Itsehallintoalueiden tehtäviin tulee kuulua myös maakuntien kansainvälisten suhteiden hoitaminen sekä tilastoihin ja ennakointiin liittyvät tehtävät.

ELY-keskuksista itsehallinnolle siirrettävien aluekehitystehtävien tulee kattaa kokonaisuudessaan EU:n rakennerahastotehtävät sekä maaseutu- ja kalatalousrahaston tehtävät. Maakunnilla, joilla on tähän saakka ollut rahastojen välittävän toimielimen tehtävät, tulee tehtävät olla jatkossakin. Maaseutuviraston ydintehtävänä tulee jatkossakin olla tukien maksatusviranomaisena toimiminen. Lisäksi ELY-keskusten joukkoliikennetehtävät on luontevaa siirtää itsehallinnolle, sillä joukkoliikenne kytkeytyy vahvasti mm. ylikunnalliseen kaavoitukseen ja kuntien liikennepalvelujen järjestämiseen. Myös nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntatehtävät on tarkoituksenmukaista siirtää ELY-keskuksista ja AVI-virastoista itsehallintoalueiden hoidettavaksi. Samoin ympäristöä ja luonnonvaroja koskevat tehtävät siten, että pyritään pitämään tehtäväkokonaisuudet tarkoituksenmukaisina, vältetään hallinnon sirpaloitumista ja varmistetaan palvelujen tasavertainen laatu ja saatavuus koko itsehallintoalueella sen kaikissa kunnissa.

Vuosien aikana syntyneitä erittäin monimutkaisia ja maantieteellisesti/hallinnollisesti pirstoutunutta ELY-keskusten erikoistumistehtävarakennetta on yksinkertaistettava ja palautettava tehtäviä aidosti alueille itsehallintoalueiden tehtäväksi. Tältä osin jo tehtyjä keskittämisiä on voitava purkaa. Maakunnat myös tarvitsevat riittävästi resursseja tehtäviensä mukaisesti. Valtiolla tällä hetkellä olevien tehtävien resurssien on siirryttävä täysimääräisesti maakunnille tehtäviensiirron mukana.

Myös TEKESin päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista on tuotava lähemmäksi itsehallintoaluetasoa. Tavoitteena on oltava yritysten kehittämisrahoitustehtävien kokoaminen mahdollisimman lähelle itsehallintoaluetasoa siten, että palvelut resurssineen ja ratkaiseminen ovat kootusti saatavilla aluetasolla ”yhden luukun” -periaatteella.

Valtakunnallisena ratkaisuna on harkittava huolella tarkoituksenmukainen ja aluelähtöinen tapa organisoida ELYjen liikennevastuualueiden (joukkoliikenne kuitenkin itsehallinnolle) tehtävät. Ratkaisussa on huomioitava mahdollisuudet kiintiöidä itsehallintoaluekohtaisesti liikennejärjestelmän kunnossapitoon ja kehittämiseen kohdistettavaa rahoitusta. Myös työllisyysasioiden hoitamisen ratkaisu on selvitettävä huolella akselilla valtio – itsehallinto – kunnat. Itsehallintoalueen ja peruskunnan väliseen rajapintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota varmistaen tarkoituksenmukainen työnjako ja toimijoiden roolit siten, että peruskunta jää riittävän vahvaksi toimijaksi.

Pelastuslaitokset ovat maassamme merkittäviä ensihoitopalveluiden tuottajia ja ovat tehneet sairaanhoitopiirien

kanssa yhteistoimintasopimukset, joiden perusteella tuotetaan alueen ensihoitopalvelut. Näin on mm. Pohjois-Karjalassa. Yhteistyöllä on saavutettu merkittäviä kustannussäästöjä ensihoidon ja pelastustoimen palveluiden tuottamisessa. Samalla on pystytty kehittämään uusia toimintamalleja, joiden avulla on parannettu kuntalaisten saamien ensihoitopalveluiden laatua ja saatavuutta sekä toiminnan tuottavuutta. Pohjois-Karjalassa on kehitetty toimintamalli, jossa pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköt osallistuvat potilaan kotiin vietävien hoitopalveluiden tuottamiseen (esimerkiksi kotihoidossa olevien syöpäpotilain tarvitsemat palleatiiviset lääkehoidot). Uudistuksessa on ensiarvoisen tärkeää, että nykyisen tehokkaan toiminnan ja palveluiden kehittämisen sekä henkilöstösynergioiden hyödyntäminen on mahdollista jatkossakin. Näiden seikkojen vuoksi on suunniteltava pelastuslaitosten sekä sosiaali- ja terveydenhuollon alueiden rajapinnat yhteneväiseksi. Hallinnollisesti pelastuslaitosten ja sote-alueiden tulee olla saman oikeustoimijan alaisuudessa.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

Vastaajien määrä: 1

- 1.1.2017 toimintansa käynnistävän Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystoimien kuntayhtymän valmistelussa on työskennellyt ja jatkaa edelleen työtään erityinen sote-kunta rajapintatyöryhmä. Työryhmän tehtävänä on suunnitella ja tehdä ehdotukset toimintamalleista, miten soten ja kuntien eri hallintokuntien välinen laaja-alainen yhteistyö/työnjako on tarkoituksenmukaista toteuttaa. Tässä tehtävä valmistelu sopii hyvin myös tulevien itsehallintoalueiden ja kuntien tulevan yhteistyön mallintamiseen.

Rajapinnoiksi on tunnistettu erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, lapset ja nuoret, työllisyysasiat, maahanmuuttajatyö, asumisen erityiskysymykset ja asiointiliikenne. Kaikki edellä luetellut asiakokonaisuudet liittyvät myös laajasti hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Esille on noussut mm. seuraavia toimenpiteitä, millä itsehallintoalueiden ja kuntien yhteyttä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä voitaisiin edistää:

- hyvinvointikertomuksen yhteinen ja koordinoitu käyttö kunnan ja itsehallintoalueen työkaluna, tavoitteiden laadinnassa, toimeenpanossa ja arvioinnissa
- yhteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset tavoitteet on määriteltävä
- kuntien hyvinvoinnin johtaminen (sekä poliittinen että viranhaltijajohtaminen) organisoitava uutta tilannetta vastaavaksi ja toimintakykyiseksi
- hyvinvointiasemat toimimaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttajina, Joensuussa on käynnissä kokeiluhanke
- ennalta ehkäisevän toiminnan merkityksen nostaminen, moniammatilliset palveluprosessit toimintakuntoon
- työllisyyden hoidossa vastuunjako valtio/itsehallintoalueet/kunnat selkeäksi,
- asukasosallistumisen ja käyttäjäosallistumisen yhteinen vahvistaminen ja hoito
- järjestöjen merkitys hyvinvoinnin edistämässä on merkittävä ja huomioitava sekä kunnissa että itsehallintoalueella

Pohjois-Karjalassa on toiminut eri tahojen yhteistyönä ja rahoittamana terveyden edistämisen professuuri vuodesta 2012 lähtien. Näillä näkymin toiminta jatkuu vuoden 2018 puolelle saakka. Professuuri on Itä-Suomen yliopistossa, mutta käytännön sijoituspaikkana on Pohjois-Karjalan keskussairaala.

Terveyden edistämisen professuuri on toimiva työtapana, millä itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys voidaan varmistaa. Professuurin ympärille on hyvät edellytykset laajentaa myös muuta käytännön kentän toimintaa, mitä kautta kuntien ennaltaehkäisevää työtä terveyden edistämiseksi voidaan lisätä. Pohjois-Karjalan innovatiivinen toimintamalli on turvattava myös vuoden 2018 jälkeen, sillä näin varmistetaan kustannustehokkaan ja kuntien perustehtävää tukevan toiminnan jatkuminen.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksessa tulee varmistaa tulevien itsehallintoalueiden aito itsehallinto. Itsehallintoalueiden käytettävissä olevat resurssit on kanavoitava alueille kokonaisuutena maakuntien itsensä päätettäväksi. Vaikka ministeriöt ovat osoittamassa itsehallintoalueille tehtäviä, niin riskinä on, ettei aito itsehallinto toteudu, mikäli keskushallinto ohjaa ja normittaa vahvasti.

Hallitus on linjannut, että itsehallintoalueiden yhteishankintaa ja tukipalveluja kehitetään koordinoitusti ja toimintoja mahdollisesti keskitetään. Tähän liittyen Pohjois-Karjalalla ja Joensuulla on vahvaa tuloksetta näyttöä palvelu- ja yhteyskeskustoiminnasta. Esimerkiksi valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeiden päätoimipaikka on Joensuussa. Lisäksi kuntien ja kuntayhtymien tietohallinnon ja kuntalaisten sähköisten palvelujen kehittämisessä on Pohjois-Karjalassa jo yli 15 vuoden kokemus ja osaaminen kuntaomisteisen Pohjois-Karjalan tietotekniikkakeskus Oy:n hallinnoimasta maakuntaverkosta, joka mahdollistaa laaja-alaisen ja yhteensopivien tietojärjestelmien ja resurssien yhteiskäytön. Tämän lisäksi maakunnassa jo toimivat henkilöstöhallintoa palvelevat monet valtion palvelukeskukset ja ohjelmistoyritykset edustavat vahvaa osaamista esim. suunnitteilla olevaa itsehallintoalueiden uutta yhteistä ICT-tietohallintoa silmällä pitäen. Kuntien ja kuntayhtymien hankintatoimi on myös järjestetty pitkälti kuntien yhteistyönä Pohjois-Karjalassa. Esillä olevaan itsehallintoalueiden yhteisen hankintatoimen suunnittelussa Pohjois-Karjala edustaa myös vahvaa osaamista.

Pohjois-Karjalalla on valmiudet toimia pilottialueena ja itsehallinnon kehittämiseen liittyvänä kokeilualustana. Pohjois-Karjala tarjoutuu pilottialueeksi ja aktiiviseksi vastuunkantajaksi esimerkiksi itsehallintoalueiden yhteisten tukipalvelujen, hankintaosaamisen ja ICT-ratkaisujen kehittämistä.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto korostaa, että vastuun ja vallan tulee mennä käsi kädessä. Aitoa itsehallintoa ei voi syntyä ilman verotusoikeutta. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on maakuntaveron, oikeudenmukaisen tasausjärjestelmän ja selkeän rahoitusmallin kannalla.